

2. Encyclopædia Britannica 15th edition: Education in the 20th century. Social and Historical background. — London: published by Britannica, 1985. — 53-54 p.
3. Peter T. The World's Writing Systems (“Shorthand”)/ T.Peter.- New York: Oxford University Press, - 1996.- 811 p.
4. Pitman, Sir Isaac / [Електронний ресурс]. – Encyclopædia Britannica online.
5. The Open University. - British educational administration. – London, 2001.
6. Карпенко О.М. Показатели уровня образования населения в странах мира». – / Бершадская Н.Д., Вознесенская Ю.А. - Социология образования, 2008. – № 6. – С. 4-20.

УДК № 37.013.42

**СІМ'Я ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я
ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ**

Тарасенко Н.В.

*викладач кафедри соціальної педагогіки
Харківського гуманітарно-педагогічного інституту*

**СІМ'Я ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я
ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ**

Тарасенко Н.В.

В статті проаналізовано сутність поняття «здоров'я». Розкрита проблема збереження та відновлення стану здоров'я дітей в Україні, обґрунтовано вплив батьків на формування здоров'я підростаючого покоління.

Ключові слова: здоров'я, рівень здоров'я дитячого населення, здоровий спосіб життя, вплив батьків.

СЕМЬЯ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВЬЯ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ

Тарасенко Н.В

В статье проанализирована сущность понятия «здоровье». Раскрыта проблема сохранения и восстановления состояния здоровья детей в Украине, обосновано влияние родителей на формирование здоровья подрастающего поколения.

Ключевые слова: здоровье, уровень здоровья детского населения, здоровый способ жизни, влияние родителей.

THE FAMILY AS THE MAIN FACTOR WHICH HELP US TO FORM NEW HEALTHY OF YOUTH GENERATION

Tarasenko N.V

Essence of concept of «health» is analysed in the article. The problem of saving and proceeding in the state of health of children is exposed in Ukraine, influence of parents on the way of life of young man.

Keywords: health, health of child's population level, healthy way of life, influencing of parents.

На сучасному етапі розвитку України, внаслідок політичних, економічних та соціальних зворушень, спостерігається не лише низький рівень життя, але й погіршення стану здоров'я населення. Одним з шляхом вирішення цієї проблеми є зміцнення фізичного, духовного та соціального здоров'я підростаючого покоління.

Гострі проблеми здоров'я дитячого населення відтворюють такі суспільні явища як захворюваність на інвалідність. Протягом останніх 10-15 років на фоні зниження дитячої смертності спостерігається суттєве зростання захворюваності, поширеності хвороб та інвалідності серед дитячого населення [5].

За десять останніх років показник поширеності хвороб серед підлітків збільшився у 2005 р. Перше місце належить хворобам органів дихання (30,7%), друге – хворобам ендокринної системи (11,1%), третє – хворобам кістково – м'язової системи (8,6%). Слід також звернути увагу на досить високий показник хвороб органів травлення (8,3 %) та зору (7,0 %) [4].

За висновками Міністерства охорони здоров'я України, у 2002 р. поширеність захворювань у дітей віком 0-14 років становила 1699,1 на 1000 дітей; захворюваність відповідно – 1243,7. Відзначається зростання рівня хронізації дитячих захворювань, що призводить до інвалідізації значної частини населення. Так, 143 055 осіб – діти-інваліди віком до 16 років, що становить 163,6 на 10 тис. дітей відповідного віку [3]. У цілому, наведені дані є досить стабільними, їх зміна відбувається повільно та поступово протягом років.

В зв'язку з актуальністю теми постає питання необхідності формування знань з питань здорового способу життя дітей. На основі аналізу педагогічної та психологічної літератури ми робимо висновок, що проблема захворюваності дітей перестає бути прерогативою лише медицини та переходить в галузь психолого-педагогічних та соціально-педагогічних наук.

На сьогодні нараховують близько 300 визначень понять «здоров'я». За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, «здоров'я» – це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад. Великий тлумачний словник сучасної української мови здоров'я пояснює здоров'я як стан організму, при якому гармонійно функціонують усі його органи.

Часто здоров'я людини розглядається з точки зору виявлення та аналізу чинників, які впливають на його стан: екологічні, соціально-економічні, медико-генетичні.

Є.В. Белік здоров'я розглядає за трьома рівнями:

- біологічний – первісне здоров'я передбачає досконалість, саморегуляції організму, гармонію фізіологічних процесів і, як наслідок, максимум адаптації;
- соціальний – здоров'я є мірою соціальної активності, діяльнісного ставлення людського індивіда до світу;
- психологічний – здоров'я не відсутність хвороби, а скоріше заперечення її у розумінні подолання (здоров'я не лише стан організму, а й стратегія життя людини) [2].

Аналіз психолого-педагогічних праць дає підстави свідчити, що рівень вихованості та обізнаності людини з питання збереження та зміцнення здоров'я залежить від впливу на неї найближчого оточення.

Сім'я – головний інститут виховання, а також головний чинник формування здоров'я людини, що формує ціннісні орієнтації особистості, світогляд, впливає на спосіб її життя.

Національне опитування «Спосіб життя молоді», яке було проведено в жовтні 1999 р. виявило, що батьки для різних груп підлітків та молоді є одним з основних джерел інформації щодо здорового способу життя, їх приклад сприяє формуванню власної думки та певної самосвідомості, відповідальності, позитивного становлення до власного здоров'я, визначає напрям психічного та фізичного розвитку дитини. За даними дослідження 15 % підлітків випивають алкогольні напої з дозволу батьків, 39 % засвідчують, що їх батьки палять у помешканні тому вони теж мають звичку палити. Серед тих хто ще не спробував палити на час опитування відзначили такий «стримуючий» чинник, як «мої батьки не палять» [1].

Очевидно, що батьки мають двосторонній вплив на здоров'я дитини. З одного боку виховання в атмосфері душевного тепла, увазі до проблем здоров'я, проведення бесід та безпосередня участь батьків в усіх аспектах життя молодого покоління перешкоджає появі та розвитку у дитини різноманітних захворювань. В супереч цьому необізнаність батьків, низький виховний потенціал, дезорганізованість, прояв насильства, конфлікти призводять до проблем неповноцінного виховання дитини, стимулює розвиток у неї шкідливих звичок, пригнічення самостійності, зниження самооцінки. Батьки є одним з головних джерел отримання інформації щодо здорового способу життя дитини. Спосіб життя батьків в основному зумовлює і спосіб життя дітей.

Психолого-педагогічний аналіз впливу батьків та стану здоров'я дитини, здійснений такими вченими як Антонов А.І., Різніченко Г.І., Резніченко Ю.Г. Поряд з ними проблема здорового способу життя висвітлена в працях Белік Є.В., Омельченко С.О., С. Сазонов. Аналіз зазначених літературних джерел дає підстави свідчити, що сім'ї які виховують хвору дитину, потребують пильної уваги держави, підтримки та допомоги соціальних служб, медико-реабілітаційних закладів, громадських організацій, адже саме неспроможність батьків самотужки подолати психологічні, соціальні та виховні проблеми призводить до втрати можливості відновлення здоров'я та розвитку дитини.

Державою передбачені певні програми з метою забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей, однак питання формування здоров'я дітей в сім'ї залишається поза увагою. Перспективними є проблема організації способу та стилю життя батьків, участі батьків у вихованні, характеру взаємовідносин між подружжям, формування готовності батьків до оздоровлення дітей, організації вільного часу, ставлення батьків до вживання алкоголю, паління, застосування наркотичних речовин, наявність шкідливих звичок серед членів родини, невимогливість та непослідовність санкцій стосовно проявів шкідливих для здоров'я звичок, низький рівень батьківської компетентності, набуття знань батьків, щодо шляхів формування здорового способу життя підростаючого покоління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонов А.И., Медков В.М. Социология семьи. М.: Издательство МГУ, 1996. – С. 34-35.
2. Белик Э.В. Валеология: Справочник школьника. – Донецк, ООО ПКФ “БАО” 2004 – С. 9.
3. Державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2002 року. — К: Академпрес, 2003 – С. 23-28.
4. Державний інститут розвитку сім'ї та молоді. Про становище молоді в Україні і щодо підтримки молоді сім'ї, посилення соціального захисту дітей та молоді у 2001-2006 рр. – Київ 2006 – С. 167-168.
5. Різніченко Г.І., Різніченко Ю.Г. Основи охорони здоров'я жінок та дітей в Україні. – Запоріжжя Просвіта, 2008 – С. 11.